

'Mennesker Først' - forløb om brugerinddragelse og tværfagligt samarbejde på bacheloruddannelsen i medicin

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

Kilde: Jyllandsposten (11/9 2017)

Indholdsfortegnelse:

Baggrund	3
Formål	3
Tilrettelæggelse	3
Støttefag:	3
Fase 1.....	3
Fase 2.....	3
Den studerendes rolle	4
Fase 1 (1 ECTS)	4
<i>Hvordan skal samtalerne struktureres?</i>	4
<i>Hvor foregår samtalerne?</i>	4
<i>Hvad skal de skriftlige refleksioner indeholde?</i>	4
<i>Hvad skal de skriftlige refleksioner bruges til?</i>	5
<i>Hvordan foregår drøftelserne med kontaktpersonen?</i>	5
<i>Hvor foregår drøftelserne med kontaktpersonen?</i>	5
<i>Transporttilskud</i>	5
Fase 2 (2 ECTS)	5
Evaluering	6
Tidsmæssig oversigt over forløbet:	6
Læringsmål	7
Kontaktpersonens rolle	7
Fase 1.....	7
Fase 2.....	7
Tidsmæssig oversigt over for dem, der har Fase 1 i efteråret:.....	9
Tidsmæssig oversigt over for dem, der har Fase 1 i foråret:	9
Borgerens rolle	10
Skrivelse til borgeren, der deltager i Fase 1:	10
Skrivelse til borgeren, der deltager i Fase 2:	11
Aktivitetsoversigt for Fase 2:	12
Organisation	13
Links	13

Baggrund

I løbet af de kommende år vil nyuddannede læger møde et ændret sundhedsvæsen, som påvirkes af (1) den demografiske udvikling med en tiltagende aldrende befolkning, hvor flere når at få op til flere kroniske sygdomme, (2) en forventning om, at sundhed ikke kun er et spørgsmål om frihed fra sygdom, men om at kunne leve (godt) med sin sygdom, (3) massiv anvendelse af ny teknologi, (4) relativt stramme økonomisk-politiske prioriterede rammer for sundhedsvæsenet, (5) øget tværfagligt samarbejde, og ikke mindst (6) øget fokus på et brugercentreret sundhedsvæsen.

Formål

Formålet med forløbet 'Mennesker Først' på bacheloruddannelsen i medicin er, at de studerende forstår betydningen af en patientcentreret, koordineret og tværfaglig indsats og - med blik på sundhedsvæsenets muligheder og begrænsninger - opnår forudsætninger for at indgå i sådanne sammenhænge. Dette opnås ved at styrke de studerendes forståelse for, hvordan mennesker (1) oplever livet med kronisk sygdom i hverdagen, (2) forstår og håndterer egenomsorg, og (3) oplever mødet med forskellige dele af sundhedsvæsenet, herunder sammenhæng mellem sektorer og sundhedsvæsenets fagprofessionelle.

Tilrettelæggelse

'Mennesker først' består af to faser, hvor den studerende er i kontakt med borgere og sundhedspersoner ude i kommunerne. Inden de studerende sendes ud til borgeren og kontaktpersonen, deltager de i tre støttefag:

Støttefag:

1. **Narrativ Medicin (2 ECTS)** (placeret i modul B3: Molekylær medicin). Narrativ medicin handler kort sagt om, at det at læse og forstå en fortælling er sammenlignelig med det at lytte til og forstå en patients – eller pårørendes – fortælling.
2. **Sundhedspsykologi (2 ECTS)** (placeret i modul B4: Genetik). Hensigten med undervisningen i sundhedspsykologi er, at den studerende får redskaber til at forstå patientens situation som udgangspunkt for god kommunikation mellem behandler og patient samt evt. pårørende.
3. **Professionsetik (2 ECTS)** (også placeret i modul B4). I dette kursus erhverver den studerende forudsætninger for at handle professionelt og reflekteret i kommunikation med patienter, pårørende og myndigheder og lærer at foretage nuancerede etiske overvejelser. De studerende undervises på dette kursus i tavshedspligt.

Hertil kommer så selve kontakten til en borger, der lever med en eller flere kroniske sygdomme. Dette forløb består af 2 faser:

Fase 1

Interview af en borger med kronisk sygdom i borgerens eget hjem (3 besøg).

Fase 2

Gruppen af studerende er ansvarlige for at arrangere mindst 4 aktiviteter. Disse kan enten tage udgangspunkt i en af de borgere, de har mødt i Fase 1 eller i deres sygdomme mere generelt.

Den studerendes rolle

Som led i forløbet *Mennesker Først* skal du møde et menneske med en langvarig sygdom. Du vil skulle besøge personen og tale om hans eller hendes livsforløb, sygdomsforløb og om personens møde med sundhedssystemet. Besøgene finder sted i personens eget hjem. Borgerne er bosat rundt i hele Region Syddanmark.

Du og resten af din studiegruppe (i alt ca. 8-10 studerende) tilknyttes den samme kontaktperson. Det kan være en hjemmesygeplejerske, en forløbskoordinator, en rådgiver i Kræftens Bekæmpelse eller lignende.

Fase 1 (1 ECTS)

- Hver studerende bliver tilknyttet en kontaktperson fra en kommune, en patientorganisation eller lign. Det kan være en sygeplejerske eller en anden med sundhedsfaglig baggrund på mindst professionsbachelorniveau, som har koordinerende funktioner for brugere af sundhedsvæsenet.
- Kontaktpersonen tildeler hver studerende en person med mindst én kronisk sygdom. Denne har på forhånd givet sit samtykke til deltagelse i forløbet. Ved samme lejlighed bliver der også lavet aftaler om de 2 refleksionsmøder, du skal afholde med din kontaktperson og de øvrige studerende i gruppen, (se nedenfor).
- Du ringer derefter til din tildelte borger og aftaler første mødetidspunkt. Dette møde bør først finde sted, når du har afsluttet Professionsetik undervisningen i B4.
- Du møder personen i dennes hjem tre gange, hvor omdrejningspunktet er hhv. (1) personens livssituation, (2) personens oplevelse af egen sygdom og (3) personens kontakt til sundhedsvæsenet. Disse møder bør ikke være alt for langvarige, (1-1 ½ time pr. møde).
- I mødes gruppevis med kontaktpersonen 2 gange i forløbet med henblik på erfaringsudveksling og supervision. Disse møder finder sted på kontaktpersonens arbejdsplads – hjemmesygeplejen, Kræftens Bekæmpelse, REHPA, et ambulatorium eller lign. Møderne har typisk en varighed på 1 ½ - 2 timer.
- I skal hver udarbejde en kort skriftlig refleksion efter hver besøg hos borgeren (ca. 1 A4-side, anonymiseret). Refleksionerne gøres tilgængelige for de øvrige gruppemedlemmer og kontaktpersonen i et særligt oprettet og lukket forum på e-learn, og disse refleksioner danner udgangspunkt for jeres møder med kontaktpersonen.
- De 3 borger-besøg og de 2 refleksionsmøder bør være afviklet inden udgangen af 3. semester (B6).

Hvordan skal samtalerne struktureres?

Omdrejningspunktet for de tre samtaler er hhv. (1) personens livsforløb, (2) sygdomsforløb og (3) hans eller hendes oplevelse af mødet med sundhedssystemet. I skal helst ind på alle tre områder. Det er vigtigt, at I giver god mulighed for at lade borgeren fortælle, mens I lytter.

Hvor foregår samtalerne?

Samtalerne foregår i borgerens hjem.

Hvad skal de skriftlige refleksioner indeholde?

Du skal skrive 1-2 sideres refleksioner, hver gang du har været på besøg hos personen, dvs. i alt 3 gange. Du kan skrive frit om det, der undrede dig eller på anden måde gav dig stof til eftertanke. Hvor det er relevant, skal du inddrage den viden, du har fået gennem undervisningen i professionsetik, sundhedspsykologi og narrativ medicin.

Hvad skal de skriftlige refleksioner bruges til?

De skriftlige refleksioner skal medvirke til, at du får mest muligt ud af besøgene. Dine refleksioner skal uploades i en mappe på e-learn, som resten af din studiegruppe har adgang til. Du skal læse dine medstuderendes refleksioner før, I mødes med kontaktpersonen.

Hvordan foregår drøftelserne med kontaktpersonen?

Studiegruppens refleksioner danner udgangspunkt for den drøftelse, I har med kontaktpersonen. I er alle ansvarlige for udbyttet af drøftelsen. I er også ansvarlige for, at viden fra undervisningen inddrages i samtalen, hvor det er relevant. Det er kontaktpersonens opgave at sikre rammer for en god dialog i studiegruppen og for at alle kommer til orde.

Hvor foregår drøftelserne med kontaktpersonen?

Drøftelserne foregår på kontaktpersonens arbejdsplads.

Transporttilskud

Efter hver fase er det muligt at søge transporttilskud, hvis du har transportudgifter på mere end 450 kr. Du kan læse mere – og søge – via denne hjemmeside:

https://mitsdu.dk/da/mit_studie/bachelor/medicin_bachelor/uddannelsens_opbygning/professionssoporet/transporttilskud

Fase 2 (2 ECTS)

- Her er der forskellige muligheder.
 - I spørger Jeres borger, om denne vil deltage yderligere i forløbet. Det kan være ved planlagte besøg hos egen læge, i ambulatorium, til undersøgelser i forbindelse med et udredningsforløb, ved besøg af hjemmesygeplejerske/visitator eller lign. Vi har et informationsbrev til borgeren (se side 11 i dette dokument). Det skal gives til borgeren i forbindelse med at I henvender Jer til borgeren.
 - I kan arrangere studiebesøg eller undervisning. Studiebesøgene kan med fordel tage udgangspunkt i én eller flere af de borgere, gruppen er knyttet til. Det kan eksempelvis være på et hospice, et diabetesambulatorium, en klinik for demensudredning, kommunens social- og sundhedsforvaltning, en lokalafdeling af en patientorganisation eller lignende. I kan også tilrettelægge undervisning i emner, relateret til én eller flere af borgerne. Det kan f.eks. være diagnostik og behandling af én eller flere sygdomme, palliation, kronisk smertebehandling, rehabilitering af kræftpatienter, senkomplikationer til diabetespatienter, alternativ behandling eller lign. Undervisningen kan foretages af f.eks. Jer selv eller af kontaktpersonen, eller I kan invitere en praktiserende læge, en klinisk lektor, en patient/pårørende, en ergoterapeut, en hospitalspræst, et medlem af det palliative team eller lignende.
 - I må meget gerne være flere studerende om samme aktivitet.
 - Kontakt vicede leder Ulla G. Friis (ufriis@health.sdu.dk), hvis du er i tvivl om, hvorvidt en aktivitet kan godkendes som Fase 2.
- I printer og udfylder aktivitetsoversigten, som I finder på side 12 i dette dokument. Vær omhyggelig med at få bekræftet Jeres tilstedeværelse af borger, mødearrangør eller hvem, I nu har aftalt aktiviteten med. Det udfyldte skema indsendes som anført på aktivitetsoversigten.
- Samtidig indsendes en refleksionsopgave på minimum 2 A4-sider, der skal omfatte de 4 aktiviteter i relation til de 3 støttfag (Narrativ Medicin, Sundhedspsykologi og Professionsetik).

- Både Aktivitetsoversigten og refleksionsopgaven skal godkendes af den fagansvarlige.
- Fase 2 skal være afviklet inden udgangen af 5. semester, (B10).

Evaluering

Du består det samlede forløb, *Mennesker Først* ved:

- At have bestået prøver som afslutning på støtteundervisningen i forløbet, dvs. Sundhedspsykologi, Professionsetik og Narrativ medicin.
- At have besøgt din borger 3 gange.
- At have uploadet refleksioner efter hver aktivitet i Fase 1.
- At have deltaget i de 2 grupperefleksionsmøder med din kontaktperson i Fase 1.
- At have arrangeret og deltaget i mindst 4 relevante (godkendte) aktiviteter i Fase 2.
- At få godkendt din afsluttende refleksionsopgave i Fase 2.

Tidsmæssig oversigt over forløbet:

Mennesker først (9 ECTS)			
2. semester			
B3:	<i>Narrativ Medicin (2 ECTS)</i>	Vekselvirkning mellem forelæsninger, diskussioner i plenum og i mindre grupper. Omfang: 3 sammenhængende lektioner/uge i 6 uger.	
B4:	<i>Sundhedspsykologi (2 ECTS)</i>	Forelæsninger, holdtimer eller gruppetimer. Omfang: 3-4 lektioner/uge i 5 uger.	
B4:	<i>Professionsetik (2 ECTS)</i>	Forelæsninger og gruppetimer. Omfang: 14 lektioner, der afholdes i løbet af 2 dage.	
3. semester			
B5			Fase 1 (1 ECTS): <i>Interview af en borger med kronisk sygdom i borgerens eget hjem (3 besøg).</i>
B6			
4. semester			
B7			Fase 2 (2 ECTS): <i>Den studerende: (1) følger borgerne ved deres møder med sundhedsvæsenet, og/eller (2) arrangerer relevant støtteundervisning og studiebesøg.</i>
B8			
5. semester			
B9			Fase 2 (fortsat) <i>Mindst 4 forskellige aktiviteter.</i>
B10			
			Registrering af Fase 1 og Fase 2 i STADS.

Læringsmål

Den studerende kan efter endt Fase 1 og 2:

1. Forstå og analysere borgerens reaktioner på sygdom og forestillinger om sygdom.
2. Anvende kommunikationsredskaber til analyse af borgerens livssituation.
3. Redegøre for basale etiske normer for patientkontakt (tavshedspligt, patientautonomi etc.).

Kontaktpersonens rolle

Fase 1

- Fase 1 forløber over ca. 5 måneder.
- Kontaktpersonen finder 6-7 borgere, som ønsker at deltage i forløbet. Gerne en eller to ekstra, da der er erfaring med, at borgere af forskellige årsager (oftest sygdom) falder fra. Der bør være 1 studerende til hver borger.
- SDU har udarbejdet en kort henvendelse til borgerne, som kontaktpersonen kan tage med. Kontaktpersonen melder borgerens navn og kontaktoplysninger tilbage til SDU.
- SDU tildeler den enkelte studerende en af de borgere, som kontaktpersonen har meldt ind. SDU meddeler fordelingen til de studerende og til kontaktpersonen.
- De studerende mødes med borgeren tre gange i Fase 1, hvor omdrejningspunktet for samtalerne er personens livssituation, oplevelse af egen sygdom og kontakt til sundhedsvæsenet.
- Efter hvert besøg udarbejder den studerende en lille refleksion (ca. 1 A4-side), som lægges op i en gruppe på SDU's e-læringsplatform. SDU sørger for, at kontaktpersonen får adgang til e-læringsplatformen.
- Kontaktpersonen fastsætter datoer for to refleksionsmøder (af 1 ½ -2 timers varighed). De studerende mødes med kontaktpersonen to gange i Fase 1, med henblik på erfaringsudveksling og supervision. Disse møder finder sted på kontaktpersonens arbejdsplads. Møderne med kontaktpersonen tager udgangspunkt i de studerendes refleksioner.
- Efter de to møder melder kontaktpersonen tilbage til SDU, om der er studerende, som **ikke** har deltaget i refleksionsmøderne eller har udarbejdet refleksioner.

Fase 2

- Denne fase vil som udgangspunkt **ikke involvere** kontaktpersonen.
- Fase 2 forløber over ca. et år.
- Der skal være mindst fire aktiviteter i perioden.
- Gruppen (evt. i samarbejde med kontaktpersonen) opfordres til i fællesskab at arrangere støtteundervisning og/eller studiebesøg, der kan relatere sig til én eller flere af borgerne: Støtteundervisning kan være i emner, relateret til én eller flere af borgerne. Det kan f.eks. være diagnostik og behandling af én eller flere sygdomme, palliation, kronisk smertebehandling, rehabilitering af kræftpatienter, senkomplikationer til diabetespatienter, alternativ behandling eller lign. Undervisningen kan foretages af f.eks. de studerende selv, af kontaktpersonen, eller gruppen kan invitere en praktiserende læge, en klinisk lektor, en patient/pårørende, en ergoterapeut, en hospitalspræst, et medlem af det palliative team eller lignende. Studiebesøg kan eksempelvis være på et hospice, et diabetesambulatorium, en klinik for demensudredning, kommunens social- og sundhedsforvaltning, en lokalafdeling af en patientorganisation eller

lignende.

- Det er den studerendes eget ansvar at holde regnskab med aktiviteterne i Fase 2.
- Du kan finde en oversigt over tidligere godkendte Fase 2 aktiviteter på e-learn.

Tidsmæssig oversigt over for dem, der har Fase 1 i efteråret:

Semester:	Måned:	Aktivitet:
Efterår	Medio august	Kontaktpersonen finder 6-7 borgere, som ønsker at deltage i Fase 1. Kontaktpersonen melder navne og kontaktoplysninger ind til SDU (Anne Mette Kargaard Svendsen). Kontaktpersonerne modtager herefter navne og kontaktoplysninger på de studerende.
	September - december	<i>Fase 1 med 2 refleksionsmøder og 3 borgerbesøg</i>
	Ultimo januar	Kontaktpersonen melder ind til SDU om der er studerende, som <i>ikke</i> har deltaget i refleksionsmøderne i Fase 1.

Tidsmæssig oversigt over for dem, der har Fase 1 i foråret:

Semester:	Måned:	Aktivitet:
Forår	Medio januar	Kontaktpersonen finder 6-7 borgere, som ønsker at deltage i Fase 1. Kontaktpersonen melder navne og kontaktoplysninger ind til SDU (Anne Mette Kargaard Svendsen). Kontaktpersonerne modtager herefter navne og kontaktoplysninger på de studerende.
	Februar - juni	<i>Fase 1 med 2 refleksionsmøder og 3 borgerbesøg</i>
	August (eller før)	Kontaktpersonen melder ind til SDU om der er studerende, som <i>ikke</i> har deltaget i refleksionsmøderne i Fase 1.

Borgerens rolle

Borgeren modtager en henvendelse fra dennes kontaktperson til sundhedsvæsenet og får udleveret en skrivelse med nedenstående indhold:

Skrivelse til borgeren, der deltager i Fase 1:

Uddannelse og Kvalitet
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Til dig, der vil hjælpe med at uddanne de bedste læger

På SDU vil vi gerne uddanne dygtige læger. De skal kunne udrede og behandle sygdomme, og de skal kunne tage udgangspunkt i patientens samlede situation og erfaringer. Det sidste er ikke altid så nemt. Derfor har vi brug for din hjælp.

Når de medicinstuderende har været på uddannelsen i blot et halvt års tid, sættes de i kontakt med en person, som lever med en langvarig sygdom. Den medicinstuderende skal gerne mødes med personen tre gange. Her vil den studerende gerne høre din fortælling om, hvordan sygdommen påvirker dagligdagen, hvordan det opleves at være i kontakt med sundhedssystemet. Og om oplevelsen af, i hvor høj grad der er sammenhæng i sundhedsvæsenets tilbud.

Hvert besøg varer 1-2 timer og foregår i dit eget hjem - eller et andet sted efter nærmere aftale. De tre besøg finder sted over en periode på et par måneder.

Den studerende drøfter uddannelsesrelaterede spørgsmål i forbindelse med besøgene med en sundhedsperson. Den studerende må dog ikke videregive oplysninger om dine helbredsoplysninger eller andre fortrolige oplysninger uden dit samtykke.

Hvis du vil stille dig til rådighed for en medicinstuderende, så giv gerne besked til den sundhedsperson, som gav dig denne henvendelse.

På forhånd mange tak for din hjælp.

Med venlig hilsen

Anne Mette Kargaard

Juridisk specialkonsulent
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Skrivelse til borgeren, der deltager i Fase 2:

Uddannelse og Kvalitet
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Til dig, der har været med til Fase 1

Tusind tak for, at du har været med i uddannelsen af de bedste læger. Efter Fase 1 kommer Fase 2, og vi vil med denne skrivelse spørge dig om du har lyst til også at være med til Fase 2.

Fase 2 strækker sig over 1 år og vil kunne omhandle mange forskellige emner, f.eks. planlagte besøg hos din egen læge, i ambulatorium, til undersøgelser i forbindelse med et udredningsforløb, ved besøg af hjemmesygeplejerske/visitator eller lignende. Derudover vil de studerende selv arrangere studiebesøg og støtteundervisning.

Hvor meget eller lidt, du bliver involveret kan være svært at sige, men du laver selv aftalerne med din studerende og bestemmer dermed, hvor meget tid, du vil afsætte til dette formål. Der vil højst kunne blive tale om 4 aktiviteter i løbet af året (af ikke mere end 3 timers varighed).

På forhånd mange tak for din hjælp.

Med venlig hilsen

Anne Mette Kargaard
Juridisk specialkonsulent
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Aktivitetsoversigt for Fase 2:

Fase 2:

Print denne side og medbring den til dine Fase 2 aktiviteter:

Hver gang du har deltaget i en Fase 2 aktivitet, så skal du indføre det i nedenstående tabel.

Husk at få bekræftet (ved underskrift) din tilstedeværelse (af din borger, mødearrangør, kontaktperson eller tilsvarende).

Du skal have deltaget i mindst 4 arrangementer.

For at få godkendt Fase 2, skal du scanne denne side og maile den til:

Vicestudieleder Ulla G. Friis

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultetssekretariat

ufriis@health.sdu.dk

sammen med din afsluttende refleksionsopgave

Dato	Aktivitet	Attestering (arrangement, arrangør og dennes mailadresse)

Organisation

Udvikling og den foreløbige drift af forløbet er foreløbig forankret hos sekretariatschef Merete Munk og fakultetets pædagogisk konsulent Ulla G. Friis (ufriis@health.sdu.dk) og der leveres administrativ support i U&K ved Juridisk Specialkonsulent og koordinator Anne Mette Kargaard (amkargaard@health.sdu.dk).

Links

Studieordning for bacheloruddannelsen i medicin:

https://www.sdu.dk/da/uddannelse/bachelor/medicin/uddannelsens_opbygning/studieordning

Her findes en beskrivelse af alle fag og moduler.